

चाच्या क्रात्य वेतन आयागाच्या शिकारशीवरील केंद्र सरकारच्या निर्णयांचा स्वीकार आणि महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील निवृत्तिवेतन, मृत्यु-नि-सेवानिवृत्ति उपदान आणि कुटुंबनिवृत्तिवेतन यासंबंधीच्या तरतुदीमध्ये सुधारणा.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक वेआशी-१०८७/४२५/सेवा-१०

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक १८ ऑगस्ट १९८७

शासन निर्णय

चाच्या केंद्रीय वेतन आयोगाच्या शिकारशीवरील केंद्र सरकारच्या निर्णयांच्या अनुरोधाने शासन, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ (यापुढे निवृत्तिवेतन नियम असे निर्देशिले आहे) मधील निवृत्तिवेतन, मृत्यु-नि-सेवानिवृत्ति उपदान आणि कुटुंबनिवृत्तिवेतन यासंबंधातील नियमांत पुढील फेरबदल करीत आहे आणि ते महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ लागू असलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांना व इतरांना लागू होतील.

२.१ या आदेशाप्रमाणे सुधारित तरतुदी १ जानेवारी १९८६ रोजी किंवा त्यानंतर सेवेत असताना, सेवानिवृत्त होणाऱ्या/मृत्यु पावणाऱ्या शासकीय कर्मचाऱ्यांना लागू होतील. १ जानेवारी १९८६ पूर्वी सेवानिवृत्त झालेल्या/मृत्यु पावलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत देण्यात आदेश काढण्यात आले आहेत.

२.२ १ जानेवारी १९८६ रोजी किंवा त्यानंतरच्या प्रकरणांत निवृत्तिवेतन प्राधिकृत झालेले असेल तर याहुआदेशानुसार असला सुधारित करण्यात यावा. ज्या प्रकरणांत सुधारणापूर्वे आदेशानुसार प्राधिकृत झालेले निवृत्तिवेतन हे, या आदेशानुसार देय होणाऱ्या निवृत्तिवेतनापेक्षा अधिक फायदेशीर असेल त्या प्रकरणी, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १३१ लक्षात घेऊन, निवृत्तिवेतनधारकास गैरफायदेशीर होईल अशा प्रकारे आधीच प्राधिकृत झालेल्या निवृत्तिवेतनात सध्याकाळी करण्यात येणार नाही.

निवृत्तिवेतनार्ह वेतन

३.१ निरनिराळ्या सेवानिवृत्ति व मृत्युविषयक लाभांचा हिसेब करण्यासाठी 'वेतन' या संज्ञेचा अर्थ, शासकीय कर्मचाऱ्यास, त्याच्या सेवानिवृत्तीच्या लगतपूर्वी किंवा त्याच्या मृत्युच्या तारखेस, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ च्या नियम ९(३६) (एक) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे मिळणारे मळ वेतन असा राहील. तसेच 'निवृत्तिवेतनार्ह वेतन' हे शासकीय कर्मचाऱ्यांनांना अभ्यास्या देणेच्या अखेच्या दहा महिन्यांत अर्जित केलेल्या वेतनाच्या संदर्भात निर्धारित केले जाईल.

३.२ या आदेशातील "वेतन" या संज्ञेत, महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियमान्वये लवकरच घोषित केल्या जाणाऱ्या सुधारित वेतनमानातील 'वेतनाचा' देखील समावेश राहील.

निवृत्तिवेतन

४.१ १० वर्षांहून कमी अर्हताकारी सेवेवहलचे सेवा उपदान हे, निवृत्तिवेतन नियमांमधील नियम ११० च्या पोट-नियम (१) खालील तक्त्यात दिलेल्या दराएवजी सेवेच्या प्रत्येक पूर्ण केलेल्या सहामाही कालावधीसाठी अड्या महिन्याचे वेतन, या एकरूप दराने गणण्यात येईल.

४.२ निवृत्तिवेतन नियमातील नियम ११०, पोट-नियम (२) च्या खंड (ए) मध्ये दिलेल्या टप्पा सूत्राएवमी सर्व प्रकरणांत निवृत्तिवेतन हे, निवृत्तिवेतनार्ह वेतनाच्या ५० टक्के प्रमाणे गणण्यात येईल आणि ते किमान दरमहा रूपये ३७५ व कमाल दरमहा रूपये ४,००० या मर्यादिच्या अधीन राहील. निवृत्तिवेतन नियमांमधील नियम ११० च्या पोट-नियम (२) च्या द्वार खंडातील व पोट-नियम (३) व (४) मधील तरतुदी लागू राहील. मात्र, खंड (बी) मध्ये किमान निवृत्तिवेतन दरमहा रूपये ५० असा जो उल्लेख आहे त्यात दरमहा रूपये ३७५ असा फेरबदल करण्यात येईल.

अतिरिक्त निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण

५. या आदेशाच्या परिणामी देय होणारे, कोणतेही असल्यास, अतिरिक्त निवृत्तिवेतनदेखील अंशराशीकरणासाठी वात ठरेल. निवृत्तिवेतनधारकांची तक्षी इच्छा असल्यास ते अतिरिक्त निवृत्तिवेतनाच्या (फरकाच्या) एक तृतीयांश भागाचे अंश-राशीकरण करू शकतात.

सेवानिवृत्त उपदान/नृत्य उपदान
६.१ अर्हताकारी सेवेची पाच वर्षे पूर्ण केलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्याच्या वावतीत, तो सेवानिवृत्त झाल्यावर वेतनाच्या १६ इ पट या कमाल मर्यादिस अधीन राहून, अर्हताकारी सेवेच्या प्रत्येक पूर्ण केलेल्या सहामाही कालावधीसाठी, त्याच्या वेतनाच्या ५ इतके सेवानिवृत्ति उपदान देण्यात येईल. मात्र, सेवानिवृत्ति उपदान म्हणून द्यावयाची रक्कम कोणत्याही प्रकरणी एक लाख रुपयांहून अधिक असता कामा नये. उपदानाची गणना करण्यासाठी गणनायोग्य वेतनावर देखील कमाल मर्यादा असणार नाही.

६.२ सेवेत असताना मृत्यु झाल्यास, मृत्यु उपदान पुढील दराने अनुज्ञेय होईल :—

सेवाकाल

- (एक) एक वर्षांहून कमी
- (दोन) एक वर्ष किंवा त्याहून जास्त पण ५ वर्षांहून कमी
- (तीन) ५ वर्षे किंवा त्याहून जास्त पण २० वर्षांहून कमी
- (चार) २० वर्षे किंवा त्याहून जास्त

उपदानाचा दर

- वेतनाच्या दुप्पट.
- वेतनाच्या सहा पट.
- वेतनाच्या बारा पट.
- वेतनाच्या ३३ पट या कमाल मर्यादिच्या अधीन राहून, अर्हताकारी सेवेच्या प्रत्येक पूर्ण केलेल्या सहामाही कालावधीसाठी, एक द्वितीयांश वेतन. परंतु मृत्यु उपदानाची रक्कम कोणत्याही प्रकरणात एक लाख रुपयांहून अधिक असता कामा नये.

उपदानाची गणना करण्यासाठी गणनायोग्य वेतनावर कमाल मर्यादा असणार नाही.

कुटुंब निवृत्तिवेतन, १९६४

७. निवृत्तिवेतन नियमांच्या नियम ११६ मधील पोट-नियम (२) मध्ये नमूद केलेले कुटुंब निवृत्तिवेतनाचे दर पुढील प्रमाणे सुधारण्यात येत आहेत. या दरांत १ जानेवारी १९८६ रोजीच्या निवृत्तिवेतनावरील अनुज्ञय वाढीचा समावेश आहे :—

दरभाटा सूक्त वेतन

- (एक) रुपये १,५०० हून कमी
- (दोन) रुपये १,५०० व त्याहून जास्त आणि रुपये ३,००० हून कमी.
- (तीन) रुपये ३,००० व त्याहून जास्त

१ जानेवारी १९८६ रोजी निवृत्तिवेतनावरील अनुज्ञय वाढीसहित कुटुंब निवृत्तिवेतनाचा दरभाटा दर

- सूक्त वेतनाच्या ३० टक्के, किमान रुपये ३७५.
- सूक्त वेतनाच्या २० टक्के, किमान रुपये ४५०.
- सूक्त वेतनाच्या १५ टक्के, किमान रुपये ६०० व कमाल रुपये ९,२००.

८.१ १ जानेवारी १९८६ पासून शासकीय कर्मचारी व इतर यांच्या वेतनमानात सुधारणा करण्याचा शासन निवारकीत आहे. वेतनमानाची सुधारणा होईपर्यंत शासन असा आदेश देत आहे की, १ जानेवारी १९८६ रोजी अनुज्ञय अनुसार महागाई भत्याची व तदर्थ महागाई भत्याची संपूर्ण रक्कम, सेवानिवृत्ति लाभांसाठी “महागाई वेतन” म्हणून मानण्यात याची दहा महिन्यांत म्हणजे ३१ ऑक्टोबर १९८६ पूर्वी सेवानिवृत्त झालेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या वावतीत, दिनांक १ एप्रिल १९८६ पासून ३१ डिसेंबर १९८५ पर्यंतच्या कालावधीत वेळोवेळी अनुज्ञय असलेला महागाई भत्ता व तदर्थ महागाई भत्ता हा, निवृत्तिवेतनाचे वेतनाच्या गणनेसाठी ‘महागाई वेतन’ म्हणून रामजण्यात यावा.

८.२ वेतनमानाची सुधारणा होईपर्यंत शासनाने वेळोवेळी मंजूर केलेली अंतरिम वाढ-१ व अंतरिम वाढ-२ आणि २० टक्के तदर्थ वाढ, सेवानिवृत्तिविषयक लाभांसाठी, नेहमीप्रमाणे फिचारात घेण्यात यावी.

९. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ (सन १९६२ चा महाराष्ट्र अधिनियम पाच) च्या कलम २४८ च्या परंतुकान्वये प्रदान केलेले अधिकार व त्यांमध्यातील इतर सर्व अधिकार यांचा वापर करून, शासन असाही निर्णय घेत आहे की, वरील नियम जिल्हा परिषद कर्मचाऱ्यांना लागू होतील.

१०. सर्व निवृत्तिवेतन मंवितरण प्राधिकाऱ्यांना कर्तव्यात येते की, या आदेशांच्या प्रिणामी १ जानेवारी १९८६ ते ३१ जुलै १९८७ पर्यंतच्या कालावधीमध्ये मिळणाऱ्या थव वाकीची अर्धी रक्कम रोप्त देण्यात यावी आणि वाकीची शिळ्प रक्कम निवृत्तिवेतनधारकांनी खालीलपैकी कोणत्याही एका दीर्घ मुदतीच्या अलावत्रत योजनेत गुनवावी :—

- (१) ६ वर्षीय गट्टीय वचन प्रमाणपत्रे (६ वर्षी मालिका).
- (२) ६ वर्षीय गट्टीय वचन प्रमाणपत्रे (३ वर्षी मालिका).
- (३) इंदिरा विकास पत्र

वरीलपैकी कोणत्याही एका योजनेत गुंतवावणाची अधीं शिल्लक रक्कम, प्रत्येक वचत योजनेवाली विहित केलेल्या गटीत विताना जर काढी रक्कम शिल्लक राहत असेल तर ती उर्वरित रक्कम निवृत्तिवेतनधारकांना रोख देण्यात यावी. यावहूळची अशीलवार कायपडती मंचालक, लेझा व कोषागारे, मुंवई यांच्याकडून अलगरीत्या विहित करण्यात येत आहे.

११. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील यासंबंधीच्या विद्यमान तरतुदीगट्ये, या शासन निर्णयाच्या तरतुदीपुरती सुधारणा करण्यात आली आहे असे मानण्यात यावे. या नियमांत रीतमर मुद्धारणा प्रथावकाश करण्यात येईल.

१२. या शासन निर्णयाची इंग्रजी प्रत मोवत जोडली आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

ध्य. दे. पानसे,

ग्रामनाचे सहसचिव.

भारत सरकारने सचिव, वित्त मंत्रालय, नवी दिल्ली
 महालेखापाल-१ (लेखा व अन्तर्ज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई (१२%, प्रती)
 महालेखापाल-२ (लेखा व अन्तर्ज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर (१२%, प्रती)
 महालेखापाल-३ (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र, मुंबई (५% प्रती)
 महालेखापाल-४ (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र, नागपूर (५% प्रती)
 मूल्य लेखा अधिकारी, बी ब्लॉक, दिल्ली प्रशासन, विकास भवन, नवी दिल्ली (५% प्रती)
 नियंत्रक, लेखा, परशास्त्र मंत्रालय, नवी दिल्ली (१०% प्रती)
 मंत्रालय, लेखा व कोपागारे, मुंबई (५% प्रती)
 अधिदात व लेखा अधिकारी, मुंबई (५% प्रती)
 मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कांडा भवन, वारी, नवी मुंबई (१०% प्रती)
 उप-मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई/गुणे/नागपूर/आंरंगावाड/नाशिक/असरावती/ (प्रत्येकी १% प्रती)
 वरिष्ठ कोपागार अधिकारी, पुणे/नागपूर/आंरंगावाड/नाशिक (प्रत्येकी १% प्रती)
 निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई (५% प्रती)
 सर्व जिल्हा कोपागार अधिकारी (प्रत्येकी १०% प्रती)
 राज्यपालाचे सचिव
 मूल्य मंत्रालये मन्त्रिव
 सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे स्वीकृत गतातः
 *प्रबंधक, मूल्य न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई
 *प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई
 *सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
 *सचिव, महाराष्ट्र विश्वानमंडळ सचिवालय, मुंबई
 *प्रबंधक, लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांने कार्यालय, मुंबई
 मंत्रालयातील सर्व विभाग
 विभाग आयुक्त, महाराष्ट्र सदन, कांगनिकम गोड, नवी दिल्ली
 मंत्रालयाच्या निरनियतक्रम विभागाच्या अधीन अगदेल्या सर्व विभागांचे प्रमुख
 सर्व विभागीय आयुक्त (प्रत्येकी ५% प्रती)
 सर्व जिल्हा परिषदाचे मूल्य कार्यकारी अधिकारी (प्रत्येकी २५% प्रती)
 सर्व जिल्हा परिषदाचे अध्यक्ष (प्रत्येकी ५% प्रती)
 सर्व जिल्हा परिषदाचे मूल्य लेखा व वित्त अधिकारी (प्रत्येकी १०% प्रती)
 शिक्षण मंत्रालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (१०% प्रती)
 तंत्रज्ञाण मंत्रालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (५% प्रती)
 संचालक, महानगरपालिका प्रशासन, मुंबई (५% प्रती)
 सर्व विभागीय शिक्षण उप मंत्रालय (प्रत्येकी ३% प्रती)
 सर्व विभागीय तंत्रज्ञाण उप संचालक (प्रत्येकी ३% प्रती)
 शिक्षण निरीक्षक, बूहन्मुंबई दक्षिण/उत्तर/गोविंद
 सर्व प्रशासन अधिकारी, नगरपालिका शिक्षण मंडळ (प्रत्येकी ५% प्रती)
 सर्व महानगरपालिका व नगरपालिका, महाराष्ट्र राज्य (प्रत्येकी ५% प्रती)
 सर्व जिल्हाचे यरिष्ठ लेखा परीक्षक (शिक्षण) (प्रत्येकी ५% प्रती)
 कुल सचिव, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जिल्हा अहमदनगर (१०% प्रती)
 कुल सचिव, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी (१०% प्रती)
 कुल सचिव, पंजावराव कृषि विद्यापीठ, अकोला (१०% प्रती)
 कुल मन्त्रिव, कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोळी, जिल्हा रत्नागिरी (१०% प्रती)
 ग्रामधिकारी विभाग, मंत्रालय, मुंबई (१०% प्रती)
 शिक्षण व मेवा/गोजल विभाग, मंत्रालय, मुंबई (५% प्रती)
 कृषि व सहवार विभाग, मंत्रालय, मुंबई (१०% प्रती)
 वित्त विभागातील सर्व कार्यालय
 निवड नसनी, कार्यागमन मेवा-१०

*प्रत्याहारे